

mite omnino extincto, peccare potuisset, sicut & Adam peccavit, nisi esset in ea gratia consummata.

Ad secundum dicendum, quod potentia peccandi aufertur dupliciter. Vel per hoc quod liberum arbitrium ultimo fini conjungitur, qui ipsum superimplet, ut nullus defectus in eo remaneat; & hoc fit per gloriam: unde in nullo puro viatore sic peccandi potentia solvitur, ut cum ablacione potentie peccandi tollatur potentia moriendi, nisi in Christo, in quo dispensative remansit, ad opus redemptionis complendum. Alio modo aufertur per hoc quod gratia tanta infunditur quae omnem defectum tollat; & sic in Beata Virgine, quando concepit Dei Filium, ablata est peccandi potentia, quamvis in statu viae ipsa Virgo remaneret.

Ad tertium dicendum, quod si per impossibile ponatur, Beata Virgine post secundam sanctificationem alium filium ex carnali copula concepisset, ille filius peccatum originale habuisset, non ex parte matris, sed ex parte patris. Si vero ponatur illum patrem pari modo sanctificatum fuisse, sicut Beata Virgo in sanctificatione secunda, ille filius peccatum originale non habuisset. Vel dicendum secundum aliam opinionem, quod neque in secunda sanctificatione fomes remotus fuit a Beata Virgine, secundum quod est infectio naturae. Neque hoc prohibet confirmationem eius in bono: fomes enim confirmationi opponitur, secundum quod est vitium personae, ad concupiscentiam actualem inclinans.

QUAESTIO II.

Deinde quaeritur de potentia generativa Beatae Virginis: & circa hoc quaeruntur duo.

Primo. Utrum aliquid ad Christi conceptionem active operata sit.

Secundo. Utrum generatio filii ex ea sit naturalis, vel miraculosa.

ARTICULUS I.

Utrum Virgo aliquid active ad Christi conceptionem operata fuerit.

III. P. quest. xxxii. art.

1. Ad primum sic proceditur. Videtur quod Beata Virgo aliquid active in conceptione Christi cooperata sit. Potentia enim pure passiva est receptiva tantum. Sed Damascenus dicit (Lib. III. de Fide cap. 11.) ut in littera haberetur, quod non tantum dedit Spiritus Sanctus Virgini potentiam receptivam Verbi, sed simul etiam generativam. Ergo oportet quod per potentiam generativam intelligatur virtus activa ipsius; & ita in conceptione Christi aliquid active operata est.

2. Praeterea. Hoc quod dicitur Luc. 1. 35. *Virtus Altissimi obumbrabit tibi*, intelligitur quantum ad collationem alicujus virtutis supra eam quam naturaliter habebat. Sed Beata Virgo naturaliter habuit, sicut & aliae virgines, potentiam generandi per modum passionis, seu receptionis. Ergo potentia quam sibi Damascenus per Spiritum Sanctum dicit preparatam, est potentia activa, & sic idem quod prius.

3. Praeterea. Dicit Augustinus (X. de Genes. ad lit. cap. xx.) *Christus secundum hoc est filius matris*

Ex Edit. P. Nicol. (a) Cap. xiiii. non cap. xviii. ut prius nec eadem occasione qua hic, sed sic plenius. *Nimis absurdum intelligitur ut per illud semen quod non creata natura, nec voluntas creaturae, non ulli data potestas producit, aut seminat, sed solius Dei voluntas ad procreandum hominem nova virtute mundum a peccato de Virgine segregat, ne alieni peccati, seu debiti ad eundem hominem necessitas ulla pertranseat etc.*

quod accepit a matre. Sed dicitur filius matris secundum humanam naturam. Ergo humanam naturam accepit a matre; & sic Beata Virgo aliquid in conceptione operata est.

4. Praeterea. Beata Virgo fuit vera mater Christi. Sed non esset vera mater ejus, si tantum materiam ministrasset; non enim dicitur terra proprie mater hominis, quamvis limus, unde formatur homo, de terra sumptus sit: nec similiter dici potest lignum mater scamni, eo quod de eo sit. Ergo Beata Virgo non tantum ministravit materiam ad conceptionem Christi, sed aliquid active fecit.

5. Praeterea. Commentator in II. de Anima (comm. xxvii.) ponit hanc distinctionem potentiarum animae, quod potentiae nutritivae partis, omnes sunt activae; potentiae sensitivae, omnes sunt passivae; in intellectu autem est aliquid activum, ut intellectus agens, & aliquid passivum, ut intellectus possibilis. Sed potentia generativa ad vegetabilem animam pertinet: unde etiam plantis inest. Ergo est potentia activa. Cum ergo per potentiam generativam mater filium concipiat, videtur quod aliquid active in conceptione agat; & sic idem quod prius.

6. Praeterea. Motus naturalis est cujus principium est intra. Sed generatio filii ex matre, est naturalis. Ergo in ipsa materia, quam mater ministravit ad formationem conceptus, est principium aliquid active cooperans ad conceptionem, & sic idem quod prius.

Sed contra. Beata Virgo non fuit nisi mater Christi. Sed ad matrem non pertinet nisi ministrare materiam, non autem aliquid active operari, quod est patris. Ergo Beata Virgo nihil active ad conceptionem Christi operata est. Media probatur per hoc quod Philosophus dicit XV. de animalibus (sive de gener. anim. Lib. I. cap. xx.) *Vir dat animam, formam, & principium motus; femina dat corpus, & materiam, sicut accidit in lacte coagulato, quod corpus exit ex lacte, & coagulatio ex coagulo: & post pauca subdit: Manifestum est quod mas est operans, & femina patiens; sicut erit scamnum ex carpentario, & ligno.*

Praeterea. Augustinus dicit X. super Genesim ad litteram (cap. xx.) *Christus visibilem carnis substantiam de carne Virginis assumpsit; ratio vero conceptionis non a virili semine, sed longe aliter, ac desuper venit.* Sed virtus activa in conceptione dicitur ratio conceptionis. Ergo agens in conceptione Christi fuit tantum desuper, & non in Beata Virgine.

Praeterea. Anselmus dicit in Lib. de concep. Virgin. (a) (cap. xviii.) *Illud subjectum non creata natura, non voluntas creaturae non ulli data potestas producit, aut seminat.* Ergo in Beata Virgine non fuit naturaliter, neque divino dono potentia active corpus Christi producens.

Praeterea. Nulla virtus creata subito operatur. Sed in conceptione Christi simul & subito factum est quicquid ibi factum est de organizatione, animatione, & hujusmodi. Ergo non fuit active, nisi per virtutem increatam.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod circa hoc diversimode de

de opinatum est. Quidam enim dicunt in conceptione Christi matrem aliquid active operatam esse: quorum quidam hoc ponunt fuisse per naturalem modum, quidam vero per supernaturale donum. Cum enim Beata Virgo vera mater Christi credatur, oportet sibi attribui totum illud quod matris est. Ad officium autem matris pertinere aestimant ut aliquid principium activum ad conceptionem ministret, & non materiale tantum. Hoc tamen ponitur diversimode. Quidam enim in materia quam mater ministrat, ponunt esse virtutem activam principaliter: tum quia ex commixtione seminum conceptionem fieri ponunt; unde sicut semen viri est activum in generatione, ita & semen mulieris, quamvis non sit in ea tanta efficacia ad agendum; tum etiam quia ponunt conceptam prolem sensibiliter, & vegetari per animam matris, ut sic etiam principaliter inveniantur in generatione mater quam pater. Hoc autem Philosophus reprobat in XV. de animalibus. (b) In his enim quae habent vitam perfectam, distinguuntur agens, & patiens in generatione propter perfectam generationem in eis. In plantis autem, quae imperfectam vitam habent, est in eodem utraque virtus, activa scilicet, & passiva: quamvis forte in una planta dominetur virtus activa, & in alia virtus passiva: propter quod dicitur etiam una planta masculina, & alia foemina. Cum igitur impossibile sit illud quod est determinatum ut patiens, habere virtutem activam respectu ejusdem, oportet quod foemina non sit agens in conceptione, sed tantum patiens.

Et ideo alii dicunt, quod id quod mater ministrat, se habet in generatione sicut materia naturalis. In materia autem naturali non est potentia passiva tantum (alias generatio esset violenta, & non naturalis) sed oportet inesse materiae ipsam formam quae per generationem adducenda est, in potentia, & secundum esse incompletum; & ideo non habet perfectam virtutem ad agendum, sed tantum imperfectam: & ideo per se non potest agere nisi quodammodo excitetur ab agente exteriori, & sic ei cooperetur. Hoc autem non potest stare: quia impossibile est idem esse alterans, & alteratum: unde non potest esse quod forma quae est in aliqua materia, agat in ipsam, sive sit perfecta, sive imperfecta: forma enim quae per se non existit, non agit; nec materia proprie patitur, sed compositum agit ratione formae, & patitur ratione materiae: & ideo non est possibile quod illa forma imperfecta in agendo cooperetur agenti exteriori. Praeterea agere sequitur ad esse perfectum, cum unumquodque agat secundum quod est in actu: unde oportet quod forma imperfecte existens in materia, prius perficiatur in esse per agens exterioris, quam detur sibi agere: unde non potest in agendo cooperari ad generationem per quam forma in esse perfectum adducitur. Et praeterea si esset de necessitate matris ut active ad generationem operaretur, Beata Virgo non posset dici mater. Cum enim conceptio illa tota sit simul facta, non potuit per aliquam creatam activam virtutem fieri: unde Beata Virgo non potuit active operari ad conceptionem; & sic non habuisset illud quod ad matrem pertinet, unde nec mater esset. Nec potest dici quod cooperata sit ad introductionem formae tantum, quae etiam secundum naturam in instanti inducitur. Inducens enim formam est nobilior quam preparans materiam per alterationem; & sic Spiritui Sancto attribueretur id quod minus est, & Virgini

id quod dignius est. Et praeterea forma substantialis ad quam terminatur conceptio, est anima, quae est actus totius, & omnium partium: unde remota ea, nec os, nec caro dicitur nisi aequivoce. Ad animam autem Christi constat nihil active. Beatam Virginem cooperatam esse.

Et ideo alii dicunt, quod Beata Virgo habuit aliquid plus ex supernaturali virtute quam aliae matres: materia enim quae ab aliis ministratur non potest seipsam complete in actum educere, nisi sit agens exterioris; sed materia corporis Christi, quam Beata Virgo ministravit, hoc habuit ex dono divino, ut posset seipsam formare per virtutem superadditam naturae. Sed non poterat in instanti hoc fieri: & ideo quia decebat conceptionem in instanti esse, praevenerit Spiritus Sanctus, subito formationem corporis Christi complens, quae tamen aliter, licet successive, completa fuisset. Istud autem non videtur conveniens. Primo quia si illa virtus non cooperata est ad formationem corporis Christi, frustra collata est: quod non contingit in operibus naturae; & minus in operibus miraculosis. Secundo quia Beata Virgo non eligebatur ut esset simul pater, & mater Christi, sed ut esset mater tantum; unde non oportebat ut in materia quam Virgo ministravit, conjungeretur hoc quod in aliis est ex parte patris, & matris. Tertio quia secundum activam vel passivam potentiam generandi nullus dicitur pater, vel mater; sed secundum quod potentia in actum procedit. Unde si in materia quam Virgo ministravit, fuit potentia activa quae exigitur ad patrem, & matrem, sine hoc quod virtus illa operata sit, non diceretur neque pater, neque mater; aut eadem ratione pater, & mater; quod absurdum est: nisi forte sufficiat ad esse matrem hoc solum quod materiam ministravit, quod non sufficit ad esse patrem: propter quod mater dicitur, & non pater: & hoc quidem videtur esse secundum intentionem Philosophi, secundum quam perfectissime salvatur virginitas matris, & vera maternitas: unde & fidei maxime consona est.

Hanc igitur viam tenendo, dicendum videtur, quod in conceptione prolis invenitur triplex actio. Una quae est principalis, scilicet formatio, & organizatio corporis; & respectu hujus actionis, agens est tantum pater, mater vero solummodo ministrat materiam. Alia actio est praecedens hanc actionem, & preparatoria ad ipsam: cum enim generatio naturalis sit ex determinata materia, eo quod unusquisque actus in propria materia sit, sicut in II. de Anima (text. xxvi.) dicit Philosophus, oportet ut formatio prolis fiat ex materia convenienti, & non ex quacumque. Unde oportet esse aliquam virtutem agentem per quam prepararetur materia ad conceptum. Sicut autem dicit Philosophus in II. Physic. (text. xxv.) ars quae operatur formam, principatur, & imperat ei quae preparat materiam; sicut ars compaginans navim, ei quae complanat ligna: & ideo virtus quae preparat materiam ad conceptum, est imperfecta respectu ejus quae ex materia preparata prolem format. Haec autem virtus preparans est matris, quae imperfecta est respectu virtutis activae quae est in patre: unde dicit Philosophus in XV. de animalibus (ut supra) quod mulier est sicut puer qui nondum potest generare. Tertia actio est concomitans, vel sequens actionem principalem. Sicut enim locus facit ad bonitatem generationis; ita & bona dispositio matricis operatur ad bonam dispositionem prolis, qua-

Ex Edit. P. Nicol. (b) Vel de gener. animal. Lib. I. cap. 11. & XXI.

